ARREST VAN HET HOF (Eerste kamer)
21 maart 1985 *

In zaak 263/83,

Mariette Turner, ambtenaar van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, wonende te Brussel, bijgestaan en vertegenwoordigd door G. Vandersanden, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg ten kantore van J. Biver, advocaat aldaar, Rue Goethe 2,

verzoekster,

tegen

Commissie van de Europese Gemeenschappen, vertegenwoordigd door haar juridisch adviseur D. Gouloussis als gemachtigde, bijgestaan door Ph. Mihail, advocaat te Brussel, domicilie gekozen hebbende te Luxemburg bij het lid van haar juridische dienst M. Beschel, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

verweerster,

betreffende een verzoek tot nietigverklaring van het besluit van het lid der Commissie C. Tugendhat tot vaststelling van het definitieve beoordelingsrapport van verzoekster,

wijst

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

samengesteld als volgt: G. Bosco, kamerpresident, T. Koopmans en R. Joliet, rechters,

advocaat-generaal: P. VerLoren van Themaat
griffier: J. A. Pompe, adjunct-griffier

**

* Procestaal: Frans.
** gehoord de conclusie van de advocaat-generaal ter terechtzitting van 15 november 1984,

het navolgende

ARREST

(omissis)

In rechte

1 Bij verzoekschrift, neergelegd ter griffie van het Hof op 24 november 1983, heeft Mariette Turner, ambtenaar van de Commissie van de Europese Gemeenschappen, beroep ingesteld tot nietigverklaring van het besluit van 29 oktober 1982 waarbij het lid der Commissie Tugendhat het definitieve beoordelingsrapport van Turner over de periode van 1 juli 1977-4 mei 1979 heeft vastgesteld.

2 Verzoekster werkt sinds 1968 als arts bij de medische dienst van de Commissie (DG IX, Personeelszaken en algemeen beheer), waar zij aanvankelijk was tewerkgesteld bij de afdeling preventieve geneeskunde. In de door het bestreden beoordelingsrapport bestreken periode werkte zij tot 31 juli 1978 onder dokter Semiller; sedert die datum is dokter Siddons haar hiërarchieke meerdere.

3 In het kader van de reorganisatie van de medische dienst bood de Commissie verzoekster een post aan bij de nieuw op te richten medisch-sociale dienst. Nadat verzoekster dit aanbod had geweigerd, besloot de Commissie op 4 mei 1979 haar toch naar die post over te plaatsen. Op 20 mei 1980 werd verzoekster vervolgens bij een ander directoraat-generaal tewerkgesteld. Beide besluiten zijn echter door het Hof nietigverklaard bij arrest van 9 juli 1981 (gevoegde zaken 59 en 129/80, Jurispr. 1981, blz. 1883).

4 De onderhavige zaak betreft verzoeksters beoordelingsrapport over de periode 1 juli 1977-30 juni 1979. De omstandigheden waaronder dit rapport tot stand is gekomen, kunnen aan de hand van het dossier en van hetgeen ter terechtzitting is meegedeeld, worden samengevat als volgt.

5 Op 15 januari 1981 zond de directeur-generaal Personeelszaken en algemeen beheer van de Commissie, in zijn hoedanigheid van eerste beoordelaar, een ontwerp-beoordelingsrapport aan dokter Semiller met het verzoek dit te tekenen. Dit ontwerp was reeds getekend door verzoeksters nieuwe hiërarchieke meerdere, dokter Siddons, maar nog niet door de eerste beoordelaar.

6 Het ontwerp bevatte onder meer zes maal de vermelding „redelijk" en eenmaal de vermelding „laat te wensen over". Verder werd in de algemene beoordeling opgemerkt: „Mevrouw Turner heeft een goede medische opleiding en ervaring. Helaas past zij zich niet aan aan het werk in de groep, dat bereidheid tot samenwerking met haar collega's in haar dienst en in het medisch college vereist. Na de reorganisatie van de medische dienst heeft zij zich niet aan de haar toevertrouwde nieuwe, belangrijke taken weten aan te passen."

7 Op 17 januari 1981 antwoordde dokter Semiller aan de eerste beoordelaar, dat hij niet met de voorgestelde beoordeling kon instemmen wegens „tegenstrijdigheden tussen de algemene en de specifieke beoordeling alsook tegenstrijdigheden met het voorafgaande beoordelingsrapport". Nadien zond dokter Semiller, met gebruikmaking van een standaard beoordelingsformulier, aan de beoordelaar een eigen beoordeling van verzoekster over de periode dat hij haar meerdere was geweest. Deze beoordeling was duidelijk gunstiger dan die in het ontwerp-rapport.

8 De eerste beoordelaar achtte het echter niet noodzakelijk om de beoordeling van dokter Semiller in verzoeksters persoonsdossier te doen opnemen. Het door deze beoordelaar opgestelde beoordelingsrapport bevatte precies dezelfde vermeldingen als het aan dokter Semiller toegezonden en door deze afgekeurde ontwerp. Dokter Semiller kon in het rapport enkel aangeven dat hij „noch met de gespecificeerde noch met de algemene beoordeling over de periode 1 juli 1977-31 juli 1978 akkoord [kon gaan]."

9 Verzoekster besloot om over dit beoordelingsrapport opmerkingen te maken, en verzocht daarom om een onderhoud met de eerste beoordelaar en subsidiair om inschakeling van de beoordelaar in beroep. Daar de eerste beoordelaar zich in stilzwijgen hulde, wendde verzoekster zich rechtstreeks tot het lid der Commissie Tugendhat, de beoordelaar in beroep, met het verzoek om zijn standpunt te bepalen. Op 15 februari 1982 wijzigde Tugendhat het rapport op enkele punten; de

gespecificeerde beoordeling bevatte na deze wijzigingen nog slechts vijf maal de vermelding „redelijk" en in het geheel niet meer de vermelding „laat te wensen over". Verder was de laatste zin van de algemene beoordeling vervangen door een andere, waarin werd gezegd dat verzoekster in 1978 voor bevordering naar de rang A4 was voorgedragen. Deze wijzigingen bevredigden verzoekster niet en zij verzocht om inschakeling van het pariteir beoordelingscomité.

10 In het advies van dit comité valt onder meer te lezen, dat het comité het betreurt „dat de termijnen in de verschillende fases van de procedure niet in acht zijn genomen en dat dokter Semiller niet heeft uiteengezet, waarom hij het niet met de beoordeling eens was." Tugendhat zag echter geen reden om zijn op 15 februari 1982 voorgestelde beoordeling te herzien, zodat deze definitief werd.

11 In januari 1983 besloot verzoekster een klacht in te dienen tegen dit besluit. Rond dezelfde tijd bood de Commissie haar echter aan, het gedeelte van het beoordelingsrapport dat betrekking had op de periode mei-juni 1979, te laten vervallen. Dit is de periode die volgde op het besluit om verzoekster bij een andere dienst tewerk te stellen. Omdat dit besluit door het Hof nietig was verklaard, meende de Commissie er beter aan te doen, die periode buiten beschouwing te laten. Verzoekster aanvaardde dit aanbod, doch handhaafde haar klacht.

12 Nadat die klacht was afgewezen, heeft zij het onderhavige beroep ingesteld — waarvan de ontvankelijkheid niet wordt betwist -, waarmee zij nietigverklaring vordert van het door het besluit van de beoordelaar in beroep definitief geworden beoordelingsrapport.

13 Verzoekster doet haar beroep steunen op drie middelen, te weten schending van wezenlijke vormvoorschriften, beoordelingsfouten in het beoordelingsrapport en tenslotte misbruik van bevoegdheid.

Schending van wezenlijke vormvoorschriften

14 In de loop van de procedure voor het Hof heeft verzoekster aangegeven, welke vormvoorschriften haars inziens bij de beoordelingsprocedure niet in acht zijn genomen. Allereerst zou de uiteindelijke beoordeling, gelet op de in artikel 7 van de

Gids voor de beoordeling genoemde termijn, bijna 22 maanden te laat tot stand zijn gekomen. In de tweede plaats, aldus verzoekster, had zij weliswaar een onderhoud gehad met de eerste beoordelaar, doch daarbij was er haars inziens geen sprake geweest van een echte dialoog in de zin van de Gids voor de beoordeling, aangezien dat onderhoud had plaatsgevonden toen de ontwerp-beoordeling nog onvolledig was. Bovendien verwijt verzoekster de eerste beoordelaar en de beoordelaar in beroep, dat zij geen rekening hebben gehouden met de opvatting van haar eerste hiërarchieke meerdere, dokter Semiller. Tenslotte zou de ten opzichte van voorgaande beoordelingsrapporten minder gunstige beoordeling in het bestreden rapport onvoldoende zijn gemotiveerd.

15 De Commissie voert als verweer twee argumenten aan. Met betrekking tot de eerste twee vormgebreken is zij van mening, dat ook al is de beoordeling te laat tot stand gekomen en heeft er geen dialoog tussen de eerste beoordelaar en verzoekster plaatsgevonden, verzoekster door deze schendig van vormvoorschriften niet is benadeeld. Zij zou immers niet in redelijkheid kunnen stellen, dat het bestreden beoordelingsrapport als gevolg van deze schending ongunstiger is. Wat het derde gestelde vormgebrek betreft, meent de Commissie dat noch de eerste beoordelaar, noch de beoordelaar in beroep rekening behoefde te houden met de opvatting van dokter Semiller.

16 Verzoeksters betoog moet worden verworpen met betrekking tot de eerste twee vormvoorschriften die haars inziens geschonden zouden zijn. Stellig is de uiteindelijke beoordeling veel later tot stand gekomen dan normaal het geval had moeten zijn. Er zij echter aan herinnerd, dat er in diezelfde periode tussen de Commissie en verzoekster een conflict bestond, dat bij het arrest van 9 juli 1981 voornoemd is beslecht. In die omstandigheden was de vertraging bij de beoordeling geenszins nadelig voor verzoekster, daar de beoordelaar in beroep daardoor juist in staat was om een meer sereen oordeel te formuleren toen bovenbedoelde conflictsituatie eenmaal was opgelost. Ook het gestelde ontbreken van een dialoog tussen de eerste beoordelaar en verzoekster kan niet tot nietigheid van het bestreden beoordelingsrapport leiden. Het onderhavige beroep is immers gericht tegen het definitieve beoordelingsrapport, zoals vastgesteld door de beoordelaar in beroep. Niet wordt betwist, dat de beoordelaar in beroep een echt gesprek met verzoekster heeft gehad, waardoor een mogelijk verzuim in een eerder stadium van de procedure is hersteld. Het derde door verzoekster gestelde vormgebrek verdient daarentegen uitvoeriger behandeling.

17 Artikel 3 van de Gids voor de beoordeling bepaalt, dat de eerste beoordelaar alle chefs van de beoordeelde ambtenaar moet raadplegen. In casu heeft de eerste beoordelaar zich echter ertoe beperkt, een ontwerp-beoordelingsrapport ter ondertekening aan dokter Semiller te zenden, zonder hem de gelegenheid te bieden zijn mening te geven. Onder dergelijke omstandigheden kan men niet zeggen, dat alle chefs zijn geraadpleegd in de zin van voornoemde bepaling van de Gids voor de beoordeling.

18 Ook de beoordelaar in beroep is verplicht inlichtingen in te winnen en overleg te plegen. Dit blijkt uit de volgende bepalingen. Artikel 7 van de Gids voor de beoordeling bepaalt, dat de beoordelaar in beroep tot alle dienstige raadplegingen moet overgaan. In punt B-9-3-1 van deze Gids wordt hierbij aangetekend, dat de beoordelaar in beroep zich zo volledig mogelijk moet laten voorlichten, en dat hij zich hiertoe onder meer door alle chefs van de beoordeelde ambtenaar kan laten voorlichten. Tenslotte vermeldt de inleiding van de Gids voor de beoordeling — die, dit zij in het voorbijgaan opgemerkt, de handtekening draagt van de beoordelaar in beroep in de onderhavige zaak — dat de beoordelaar voortaan verplicht is „niet alleen de onmiddellijke chef, maar ook eventueel de andere chefs van de beoordeelde te raadplegen."

19 In casu wist de beoordelaar in beroep, dat de voorgestelde beoordeling niet de instemming van dokter Semiller had, daar deze op het eerste beoordelingsrapport een aantekening had geplaatst waaruit duidelijk bleek dat hij niet akkoord ging. Dit had voor hem aanleiding moeten zijn om met dokter Semiller te spreken. Deze was in de betrokken periode immers langer de chef van verzoekster geweest dan dokter Siddons. Zijn gunstiger oordeel was van temeer belang nu het beoordelingsrapport was opgesteld in een periode waarin Turner in een conflict met de Commissie was verwikkeld. Het paritair beoordelingscomité was zich hiervan overigens bewust, aangezien het de wens had geuit, dat de beoordelaar in beroep dokter Semiller zou raadplegen.

20 Ondanks voormelde omstandigheden heeft de beoordelaar in beroep geen persoonlijk gesprek met dokter Semiller gehad, tewijl hij evenmin bekend was met diens gedetailleerde beoordeling, omdat deze, in strijd met artikel 26 Ambtenarenstatuut, niet bij verzoeksters persoonsdossier was gevoegd. De beoordelaar in beroep is dus tekortgeschoten in zijn uit voornoemde bepalingen van de Gids voor de beoordeling voortvloeiende verplichting om inlichtingen in te winnen.

21 Bijgevolg moet worden geoordeeld dat de procedure die tot het bestreden beoordelingsrapport heeft geleid, gebrekkig is doordat geen van de beoordelaars dokter Semiller heeft geraadpleegd in de zin van de Gids voor de beoordeling. Nu dokter Semiller blijkens het dossier een gunstiger mening over verzoekster had, is verzoeksters stelling dat de beoordeling niet op grond van volledige gegevens tot stand is gekomen en dat zij dus is benadeeld, gegrond. Mitsdien dient het bestreden beoordelingsrapport nietig te worden verklaard.

Onjuiste beoordelingen in het rapport en misbruik van bevoegdheid

22 In haar tweede middel betwist verzoekster de juistheid van de over haar gegeven gespecificeerde en algemene beoordeling. In haar derde middel klaagt zij over misbruik van bevoegdheid, dat uit vele feiten zou blijken en zijn verklaring zou vinden in de omstandigheid, dat de beoordeling plaatsvond in een periode waarin er een scherp conflict tussen verzoekster en de Commissie bestond.

23 De Commissie merkt allereerst op, dat volgens vaste rechtspraak het Hof zijn eigen beoordeling van de feiten niet voor die van de beoordelaars in de plaats kan stellen. Met betrekking tot het gestelde misbruik van bevoegdheid meent zij, dat verzoekster niet heeft aangetoond, in welk opzicht bij de gegeven beoordeling de bedoeling voorzat om haar te schaden.

24 Aangezien het Hof hiervóór een vormgebrek heeft vastgesteld dat tot nietigverklaring van het bestreden beoordelingsrapport moet leiden, behoeft op het tweede en het derde middel van verzoekster niet te worden ingegaan.

Kosten

25 Ingevolge artikel 69, paragraaf 2, van het Reglement voor de procesvoering moet de in het ongelijk gestelde partij in de kosten worden verwezen. Aangezien verweerster in het ongelijk is gesteld, dient zij in de kosten te worden verwezen.

HET HOF VAN JUSTITIE (Eerste kamer),

rechtdoende:

1) **Verklaart nietig het besluit van het lid der Commissie Tugendhat houdende vaststelling van het definitieve beoordelingsrapport van mevr. Turner over de periode van 1 juli 1977-4 mei 1979.**

2) **Verwijst de Commissie in de kosten van het geding.**

Bosco Koopmans Joliet

Uitgesproken ter openbare terechtzitting te Luxemburg op 21 maart 1985.

De griffier
P. Heim

De president van de Eerste kamer
G. Bosco